

הוציאו לו פרק חמישי יומא

1. חטא חטאה ירושלם על פון לנדידה היתה כל מבכדיה הויליה פי ראו ערוכה גם היא נאנקה ותקוב אחרו: איכה א ח ב. בצקת עפר למוצק ורגבים ידבקו: איוב לח לה 3. פי לשלג יאמר וראו ארץ וגשם מטר וגשם מטרות עזו: איוב לו ו 4. על מה אדניה הטבעו או מי ירה אבן פנתו: איוב לח ו 5. ממזר לאסוף אל אלהים יי דבר ויקרא ארץ ממזרח שמש עד מרבא: תלים ג א 6. מציון מכלל יפי אלהים הופיע: תלים ג ב 7. אלה תולדות השמים ויקראו בהבראם ביום עשות יי אלהים ארץ וישקמו: בראשית ב ד

גליון הש"ס
 תום' ד"ה כרובים ב' ונראה לי דאפילו ישראל מותר: ק"ל לפני דסני תתלה לישלול אסור לייקן אף ע"י אחרים ליתמר דלמורה לנכחי שנות ע"י חס' ר"ה כד ע"ד ד"ה שאני ר"ג אחרים עשו לו דמורלו בנתקס מזה שאני והכא דל"ש כן תוסק:

כאיש המעורה בלוייה שלו אמר ריש לקיש בשעה שנכנסו נכרים להיכל ראו כרובים המעורין זה בזה הוציאו לשוק ואמרו ישראל הללו שברכתן ברכה וקללתן קלה יעסקו בדברים הללו מיד הוילום שנאמר יכל מבכדיה הוילוח כי ראו ערותה: ושתיה היתה נקראת: תנא ⁶שממנה הושתת העולם תנן כמאן דאמר מציון נברא העולם דתניא רבי אליעזר אומר עולם מאמצעיתו נברא עולם שצוקת עפר למוצק ורגבים ידבקו רבי יהושע אומר עולם מן הצדדין נברא שנאמר ³כי לשלג יאמר ⁴הוי ארץ וגשם מטר וגשם מטרות עווו רבי יצחק ²(נפחא) אמר אבן ירה הקב"ה ביום ממנו נשתת העולם שנאמר ⁴על מה אדניה הטבעו או מי ירה אבן פנתה ⁷והכמים אומרים מציון נברא שנאמר ⁵מזמור לאסף אל אלהים ה' ואומר ⁶מציון מכלל יופי ממנו מוכלל יפיו של עולם תניא ר' אליעזר הגדול אומר ⁷אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים תולדות השמים נבראו תולדות הארץ מארץ נבראו והכמים אומרים אלו ואלו מציון נבראו שנאמר מזמור לאסף אל אלהים ה' דבר ויקרא ארץ ממזרח שמש עד מבואו ואומר מציון מכלל יופי אלהים הופיע ממנו מוכלל יופיו של עולם: נטל את הדם ממי שממרס בו וכו': מאי ⁸כמצילוף מחוי רב יהודה כמנגרנא

א) וסופי פ"צ ה"ב, ב) ו"ל הוא, א) ע"י יתא וכ"ל, ד) ויבלקוט איוב רמו מתק"ד אית' ר' יהודה אומר מציון כו', ה) לעיל עו. ונקטן מ: ונחיס לת, ו) ויש ג: א, ז) ו"ל בעל, ח) רש"י מ"מ,

רבינו חננאל

כאיש המעורה בלוייה שלו: ובשעה שנכנסו נכרים להיכל ומצאו כרובין מעורין זה בזה אמרו לו הללו הן שברכתן ברכה וקללתן קלה. הוילום דכתיב כל מבכדיה הוילוח כי ראו ערותה. ופירש ר' ראו ערותה. ואסיקנא במקדש ראשון שהיה הארון והכרובים [פורכות], ומאי פרוכת, פרוכת של פתח פתוח כבולל הוקרא טרסקין היו בו פרוכות כ"י ירא דאמר ר"ג פרוכות הם במקדש, ז' ב' שריים ואחת בפתח ההיכל, ואחת בפתח האולם, ושנים בדברי אילו שאמרו שהיו בפתח שנכנסין בו לקדש הקדשים ושתיים נגדו בעליה. רב אחא אבא במקדש שני, ומאי כרובים, כרובים מצויירין בקי, כדכתיב וקלע עליון מקלפות כרובים ותומרות וטורי ציצים וגו'. משניטל הארון. וירושלמי תני עד שלא ניטל הארון היה נכנס ויוצא לארו של ארון, ומשניטל היה מבשש ונכנס מגשש ויוצא. אבן היתה שם שמהנה העולם נשתת. תנן כחכמים שאומרים מציון נברא העולם, שנאמר אל אלהים ה' דבר ויקרא ארץ וגו' מציון מכלל יופי אלהים הופיע, וכתב לכן כה אמר ה' הנני יסד בציון אבן וגו'. תניא איך ר' אליעזר אומר אלה תולדות השמים והארץ, מן השמים נבראו תולדות השמים הארץ, והכמים אומרים אילו ואילו מציון נבראו, שנאמר מזמור לאסף אל אלהים ה' דבר וגו' מציון מכלל יופיו של עולם, כל אילו הדברים פשוטין הן. נטל את הדם ממי שהוא ממרס. כגון בוחש כדאמרין שבוחשין את השתיית.

כאיש המעורה בלוייה שלו אמר ריש לקיש בשעה שנכנסו נכרים להיכל ראו כרובים המעורין זה בזה הוציאו לשוק ואמרו ישראל הללו שברכתן ברכה וקללתן קלה יעסקו בדברים הללו מיד הוילום שנאמר יכל מבכדיה הוילוח כי ראו ערותה: ושתיה היתה נקראת: תנא ⁶שממנה הושתת העולם תנן כמאן דאמר מציון נברא העולם דתניא רבי אליעזר אומר עולם מאמצעיתו נברא עולם שצוקת עפר למוצק ורגבים ידבקו רבי יהושע אומר עולם מן הצדדין נברא שנאמר ³כי לשלג יאמר ⁴הוי ארץ וגשם מטר וגשם מטרות עווו רבי יצחק ²(נפחא) אמר אבן ירה הקב"ה ביום ממנו נשתת העולם שנאמר ⁴על מה אדניה הטבעו או מי ירה אבן פנתה ⁷והכמים אומרים מציון נברא שנאמר ⁵מזמור לאסף אל אלהים ה' ואומר ⁶מציון מכלל יופי ממנו מוכלל יפיו של עולם תניא ר' אליעזר הגדול אומר ⁷אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים תולדות השמים נבראו תולדות הארץ מארץ נבראו והכמים אומרים אלו ואלו מציון נבראו שנאמר מזמור לאסף אל אלהים ה' דבר ויקרא ארץ ממזרח שמש עד מבואו ואומר מציון מכלל יופי אלהים הופיע ממנו מוכלל יופיו של עולם: נטל את הדם ממי שממרס בו וכו': מאי ⁸כמצילוף מחוי רב יהודה כמנגרנא

אבל זורת דמות צבוחה שבמים לא תלמוד לומר ואשר במים יש אומרים להציא הסורזרים נראה שהוא מין שד שבמים שקורין ינס' בשלון אשכנז וכל אילו אינן חסורין לעשותם אלא פרופים חקוקין אבל לא ממין הזכעים כמו שהוכחתי אמנם על כסא שלמה אני תמיה דכתיב ושנים אריות עומדים אצל הידות ושנים עשר אריות וגו' (מלכים א') ואין לומר דעל פי הדיבור הוה דכתיב ישב שלמה על כסא ה' למלך (דה"א טז) שהרי אין ציחא רשאי לחדש דבר מעתה ואיכא למימר בהא מיגדרא מילתא שאני כמו אליהו צהר צמדרש ומתוך כך היו מתפללים להעיד עדות שקר אי נמי יש לומר אחרים עשו לו והשדא ליכא דרביים שכיחי גביה כדאמר גזי ר"ג ומה שעשו צכותלי היכל וקדשי קדשים לזירים חקוקים צכותל סביב פני הכפיר אל התימורה מפה ופני אריה אל התימורה מפה יש לומר על פי הדיבור הכל צכתב (דה"א כח) אי נמי יש לומר דלא שייך לא תעשה לך פסל אלא צתלוש אבל על הכותל צמחוצר לא דאיו אלא לנוי צעלמא וצטל לגבי הכותל ואע"ג שאני מדמה לא הייתי עושה מעשה כמו זה התימון האחרון ועוד נראה לי דלפי סוגיית פרק כל הללמים (ע"ז דף מג:) מוכח דכל מיני פרלופין מותר לעשות אפילו חקוקין וחומתה צולט חוץ מפרלופ אדם לחודיה או דמות ארבעה פרלופין צבדי הדדי שבכסא הכבוד אדם אריה שור נשר ודמות שמשין צמדור העליון וצמדור התחתון ותשמישי מקדש לעשות כמותו בית תצנית היכל אכסדרה תצנית אולם כמדתן צארכו ורחבו שולתן תצנית שולתן מנורה תצנית מנורה אבל מיילי אחרני שרי מדע דאמר אציי התם לא אסרה תורה אלא שמשין שאפשר לעשות כמותן והדר אמר אציי לא אסרה תורה אלא שמשין צמדור העליון ופרין וצמדור התחתון מי שרי והתניא אשר שבמים (שמות ט) לרבות חמה ולצנה כוכבים ומזלות ממעל לרבות מלאכי השרת ומשני כי תניא היא לעודם ופרין לעבדם אפילו שלשול קטן נמי ומשני אין הכי נמי ומסיפא דקרא נפקא אשר צאריך לרבות ימים ונהרות הרים וגבעות מתחת לרבות שלשול קטן ופרין ועשייה גרידתא מי שרי והתניא לא תעשון אמי לא תעשון דמות שמשין צמדור העליון ופרין דאחרים עשו לו וכו' והשחא מדלא קאמר אלא ¹⁰ ככל הנך שנוי שמע מינה דלא הדר ביה מכל מאי דשני מעיקרא ולא מסרו הכתוב אלא לחכמים ושמשין צמדקש לא אסירי אלא כמותן דוקא כמדת ארכו ורחבו דאי לאו הכי לא יוכל שום אדם לעשות בית ושלחן וכלים לפי שהיו צמדקש אלא ודאי לא אסרה תורה אלא כמותן ממע ועוד כיון דאפשר לעשות כמותן אסרה תורה אלא כיוצא בהן אבל שמשין צמדקש שאי אפשר לעשות כמותן אסרה תורה לעשות דוגמתן ואע"פ שאינו עושה כמדת ארכו ורחבו לפי שאי אפשר לשמשין צמדור העליון כגון חיות שרפים ואופנים ומלאכי השרת אסור אפילו היכא דאחרים עשו לו ואפילו ליכא חשדא היכא דשכיחי רצים גביה משום דכתיב לא תעשון לא תעשון תרי זימני לדרשה לא תעשון אמי שמשין שאמי דהיינו צמדור העליון לא תעשון כלל וקרי ביה לא תעשון אומי ולהכי פרלופ אדם לחודיה אסור וארבעה פרלופין אדם אריה שור נשר אסור ולעבור עליו צמטים משום פרלופ אדם ומשום ארבעה פרלופין צבדי הדדי דהיינו דמות החיות ולא תעשו לכם אינטרין לשמשין צמדור התחתון כגון חמה ולצנה כוכבים ומזלות ודוקא לכם לעמכם אבל אחרים עושין לכם אי נמי דרשינן איפכא כי מן השמים דברתי עמכם וסמך ליה לא תעשון דהיינו כל שמן השמים לא תעשון דהיינו אפילו שמשין צמדור התחתון ודוקא אדם לא תעשון אבל אחרים עושין לכם ואת אלהי כסף ואלהי זהב לא תעשו לכם נדרשו לשמשין צמדור העליון לאסור אפילו כשאחרים עושין לכם דמשמע לכם לא ימנא לכם וכי האי גוונא דריש בתורת כהנים צפרשת קדושים תהיו אלהי מסכה לא תעשו יכול יעשו אחרים תלמוד לומר לכם והא דתניא אשר צמטים לרבות חמה ולצנה כוכבים ומזלות ממעל לרבות מלאכי השרת ומוקי לה לעובדם היינו אפילו כשאחרים עשו לו לעובדם לעבור עליהם משעת עשייה ואע"ג דמלאכי השרת עובר בלא תעבדם אפילו כשאחרים עשו לו ¹¹ (דהיינו פרלופ אדם) יש לומר לעבור עליו צמטים אי נמי אפילו אם הוא של פרקים דמשום עשייה לחודה לא עבר כדאיתא צפרק כל הללמים (ע"ז דף מג:) מכל מקום כי עבד להו לעובדם חייב: א"ל ואלו מציון נבראו. פירוש שאמצעיתן של עולם והצדדין מציון נבראו: אלא